

Devi Mahatmyam Durga Saptasati Chapter 5 in Sanskrit Devi Mahatmyam Durga Saptasati Chapter 5 – Sanskrit Lyrics (Text)

Devi Mahatmyam Durga Saptasati Chapter 5 – Sanskrit Script

रचनः ऋषि मार्कण्डेय

देव्या दूत संवादो नाम पञ्चमो ध्यायः ॥

अस्य श्री उत्तरचरित्रस्य रुद्र ऋषिः । श्री महासरस्वती देवता । अनुष्टुप्छन्धः । भीमा शक्तिः ।
भ्रामरी बीजम् । सूर्यस्तत्वम् । सामवेदः । स्वरूपम् । श्री महासरस्वतिप्रीत्यर्थे ।
उत्तरचरित्रपाठे विनियोगः ॥

ध्यानं

घण्टाशूलहलानि शङ्ख मुसले चक्रं धनुः सायकं
हस्ताब्जैर्धदतीं घनान्तविलसच्छीतांशुतुल्यप्रभां
गौरी देह समुद्भवां त्रिजगताम् आधारभूतां महा
पूर्वामत्र सरस्वती मनुभजे शुम्भादिदैत्यादिनीं ॥

॥ ऋषिरुवाच ॥ ॥ 1 ॥

पुरा शुम्भनिशुम्भाभ्यामसुराभ्यां शचीपतेः
त्रैलोक्यं यज्य भागाश्च हता मदबलाश्रयात् ॥ 2 ॥

तावेव सूर्यताम् तद्वदधिकारं तथैन्दवं
कौबेरमथ याम्यं चक्रान्ते वरुणस्य च
तावेव पवनर्द्धिं च चक्रतुर्वह्नि कर्मच
ततो देवा विनिर्धूता भ्रष्टराज्याः पराजिताः ॥ 3 ॥

हताधिकारास्त्रिदशास्ताभ्यां सर्वे निराकृता ।
महासुराभ्यां तां देवीं संस्मरन्त्यपराजितां ॥ 4 ॥

तयास्माकं वरो दतो यथापत्सु स्मृताखिलाः।
भवतां नाशयिष्यामि तत्क्षणात्परमापदः ॥5॥

इतिकृत्वा मतिं देवा हिमवन्तं नगेश्वरं।
जग्मुस्तत्र ततो देवीं विष्णुमायां प्रतुष्टुवुः ॥6॥

देवा ऊचुः

नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः।
नमः प्रकृत्यै भद्रायै नियताः प्रणताः स्मतां ॥6॥

रौद्राय नमो नित्यायै गौर्यै धात्र्यै नमो नमः
ज्योत्स्नायै चेन्दुरूपिण्यै सुखायै सततं नमः ॥8॥

कल्याण्यै प्रणता वृद्ध्यै सिद्ध्यै कुर्मो नमो नमः।
नैर्त्यै भूभृतां लक्ष्म्यै शर्वाण्यै ते नमो नमः ॥9॥

दुर्गायै दुर्गपारायै सारायै सर्वकारिण्यै
ख्यात्यै तथैव कृष्णायै धूम्रायै सततं नमः ॥10॥

अतिसौम्यतिरौद्रायै नतास्तस्यै नमो नमः
नमो जगत्प्रतिष्ठायै देव्यै कृत्यै नमो नमः ॥11॥

यादेवी सर्वभूतेषु विष्णुमायेति शब्धिता।
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥12॥

यादेवी सर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते।
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥13॥

यादेवी सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण संस्थिता।

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥14॥

यादेवी सर्वभूतेषु निद्रारूपेण संस्थिता।

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥15॥

यादेवी सर्वभूतेषु क्षुधारूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥16॥

यादेवी सर्वभूतेषु छाया रूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥17॥

यादेवी सर्वभूतेषु शक्तिरूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥18॥

यादेवी सर्वभूतेषु तृष्णारूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥19॥

यादेवी सर्वभूतेषु क्षान्तिरूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥20॥

यादेवी सर्वभूतेषु जातिरूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥21॥

यादेवी सर्वभूतेषु लज्जारूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥22॥

यादेवी सर्वभूतेषु शान्तिरूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥23॥

यादेवी सर्वभूतेषु श्रद्धारूपेण संस्थिता

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥24॥

यादेवी सर्वभूतेषु कान्तिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥25॥

यादेवी सर्वभूतेषु लक्ष्मीरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥26॥

यादेवी सर्वभूतेषु वृत्तिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥27॥

यादेवी सर्वभूतेषु स्मृतिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥28॥

यादेवी सर्वभूतेषु दयारूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥29॥

यादेवी सर्वभूतेषु तुष्टिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥30॥

यादेवी सर्वभूतेषु मातृरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥31॥

यादेवी सर्वभूतेषु भ्रान्तिरूपेण संस्थिता
नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥32॥

इन्द्रियाणामधिष्ठात्री भूतानां चाखिलेषु या ।
भूतेषु सततं तस्यै व्याप्ति देव्यै नमो नमः ॥33॥

चित्तिरूपेण या कृत्स्नमेत द्वाप्य स्थिता जगत ॥

नमस्तस्यै, नमस्तस्यै, नमस्तस्यै नमोनमः ॥34॥

स्तुतासुरैः पूर्वमभीष्ट संश्रयात्तथा
सुरेन्द्रेण दिनेषुसेविता।
करोतुसा नः शुभहेतुरीश्वरी
शुभानि भद्राण्य भिहन्तु चापदः ॥35॥

या साम्प्रतं चोद्धतदैत्यतापितै
रस्माभिरीशाचसुरैर्नमश्यते।
याच स्मता तत्क्षण मेव हन्ति नः
सर्वा पदोभक्तिविनम्रमूर्तिभिः ॥36॥

ऋषिरुवाच ॥

एवं स्तवाभि युक्तानां देवानां तत्र पार्वती।
स्नातुमभ्याययौ तोये जाह्वव्या नृपनन्दन ॥37॥

साब्रवीत्तान् सुरान् सुभूर्भवद्भिः स्तूयतेऽत्र का
शरीरकोशतश्चास्याः समुद्रताऽब्रवीच्छ्रवा ॥38॥

स्तोत्रं ममैतत्क्रियते शुम्भदैत्य निराकृतैः
देवैः समेतैः समरे निशुम्भेन पराजितैः ॥39॥

शरीरकोशाद्यत्तस्याः पार्वत्या निःसृतामिः का।
कौशिकीति समस्तेषु ततो लोकेषु गीयते ॥40॥

तस्यांविनिर्गतायां तु कृष्णाभूत्सापि पार्वती।
कालिकेति समाख्याता हिमाचलकृताश्रया ॥41॥

ततोऽमिकां परं रूपं विभाणां सुमनोहरम् ।

ददर्श चण्डो मुण्डश्च भृत्यौ शुम्भनिशुम्भयोः ॥42॥

ताभ्यां शुम्भाय चाख्याता सातीव सुमनोहरा।
काप्यास्ते स्त्री महाराज भास यन्ती हिमाचलम् ॥43॥

नैव तादृक् क्वचिद्रूपं दृष्टं केनचिदुत्तमम्।
ज्ञायतां काप्यसौ देवी गृह्यतां चासुरेश्वर ॥44॥

स्त्री रत्न मतिचार्वञ्जगी द्योतयन्तीदिशस्त्विषा।
सातुतिष्ठति दैत्येन्द्र तां भवान् द्रष्टु मर्हति ॥45॥

यानि रत्नानि मणयो गजाश्वादीनि वै प्रभो।
त्रै लोक्येतु समस्तानि साम्प्रतं भान्तिते गृहे ॥46॥

ऐरावतः समानीतो गजरत्नं पुनर्दरात्।
पारिजात तरुश्चायं तथैवोच्चैः श्रवा हयः ॥47॥

विमानं हंससंयुक्तमेतत्तिष्ठति तेऽङ्गणे।
रत्नभूत मिहानीतं यदासीद्वेधसोऽद्भुतं ॥48॥

निधिरेष महा पद्मः समानीतो धनेश्वरात्।
किञ्जल्किर्नी ददौ चाब्धिर्मालामम्लानपज्कजां ॥49॥

छत्रं तेवारुणं गेहे काञ्चनस्रावि तिष्ठति।
तथायं स्यन्दनवरो यः पुरासीत्प्रजापतेः ॥50॥

मृत्योरुत्क्रान्तिदा नाम शक्तिरीश त्वया हता।
पाशः सलिल राजस्य भ्रातुस्तव परिग्रहे ॥51॥

निशुम्भस्याब्धिजाताश्च समस्ता रत्न जातयः।

वह्निश्चापि ददौ तुभ्य मग्निशौचे च वाससी ॥52॥

एवं दैत्येन्द्र रत्नानि समस्तान्याहृतानि ते
स्त्री रत्न मेषा कल्याणी त्वया कस्मान्न गृह्यते ॥53॥

ऋषिरुवाच।

निशम्येति वचः शुम्भः स तदा चण्डमुण्डयोः।
प्रेषयामास सुग्रीवं दूतं देव्या महासुरं ॥54॥

इति चेति च वक्तव्या सा गत्वा वचनान्मम।
यथा चाभ्येति सम्प्रीत्या तथा कार्यं त्वया लघु ॥55॥

सतत्र गत्वा यत्रास्ते शैलोद्धोशेतिशोभने।
सादेवी तां ततः प्राह क्ष्वणं मधुरया गिरा ॥56॥

दूत उवाच॥

देवि दैत्येश्वरः शुम्भस्त्रेलोक्ये परमेश्वरः।
दूतोऽहं प्रेषि तस्तेन त्वत्सकाशमिहागतः ॥57॥

अव्याहताज्ञः सर्वासु यः सदा देवयोनिषु।
निर्जिताखिल दैत्यारिः स यदाह शृणुष्व तत् ॥58॥

ममत्रैलोक्य मखिलं ममदेवा वशानुगाः।
यज्ञभागानहं सर्वानुपाश्रामि पृथक् पृथक् ॥59॥

त्रैलोक्येवररत्नानि मम वश्यान्यशेषतः।
तथैव गजरत्नं च हृतं देवेन्द्रवाहनं ॥60॥

क्षीरोदमथनोद्भूत मश्वरत्रं ममामरैः।
उच्चैःश्रवससञ्जं तत्प्रणिपत्य समर्पितं ॥61॥

यानिचान्यानि देवेषु गन्धर्वेषूरगेषु च ।
रत्नभूतानि भूतानि तानि मय्येव शोभने ॥62॥

स्त्री रत्नभूतां तां देवीं लोके मन्या महे वयं।
सा त्वमस्मानुपागच्छ यतो रत्नभुजो वयं ॥63॥

मांवा ममानुजं वापि निशुम्भमुरुविक्रमम्।
भजत्वं चञ्चलापाज्जि रत्न भूतासि वै यतः ॥64॥

परमैश्वर्यं मतुलं प्राप्स्यसे मत्परिग्रहात्।
एतद्भुद्भ्या समालोच्य मत्परिग्रहतां व्रज ॥65॥

ऋषिरुवाच ॥

इत्युक्ता सा तदा देवी गम्भीरान्तःस्मिता जगौ।
दुर्गा भगवती भद्रा ययेदं धार्यते जगत् ॥66॥

देव्युवाच ॥

सत्यं मुक्तं त्वया नात्र मिथ्याकिञ्चित्त्वयोदितम्।
त्रैलोक्याधिपतिः शुम्भो निशुम्भश्चापि तादृशः ॥67॥

किं त्वन्न यत्प्रतिज्ञातं मिथ्या तत्क्रियते कथम्।
श्रूयतामल्पभुद्धित्वात् त्प्रतिज्ञा या कृता पुरा ॥68॥

योमाम् जयति सज्ग्रामे यो मे दर्पं व्यपोहति।
योमे प्रतिबलो लोके स मे भर्ता भविष्यति ॥69॥

तदागच्छतु शुम्भोऽत्र निशुम्भो वा महासुरः।
मां जित्वा किं चिरेणात्र पाणिङ्गुह्लातुमेलघु ॥70॥

दूत उवाच॥

अवलिसासि मैवं त्वं देवि ब्रूहि ममाग्रतः।
त्रैलोक्येकः पुमांस्तिष्ठेद् अग्रे शुम्भनिशुम्भयोः ॥71॥

अन्येषामपि दैत्यानां सर्वे देवा न वै युधि।
किं तिष्ठन्ति सुम्मुखे देवि पुनः स्त्री त्वमेकिका ॥72॥

इन्द्राद्याः सकला देवास्तस्थुर्येषां न संयुगे।
शुम्भादीनां कथं तेषां स्त्री प्रयास्यसि सम्मुखम् ॥73॥

सात्वं गच्छ मयैवोक्ता पार्श्वं शुम्भनिशुम्भयोः।
केशाकर्षण निर्धूत गौरवा मा गमिष्यसि ॥74॥

देव्युवाच।

एवमेतद् ऽली शुम्भो निशुम्भश्चातिवीर्यवान्
किं करोमि प्रतिज्ञा मे यदनालोचितापुरा ॥75॥

सत्वं गच्छ मयोक्तं ते यदेतत्सर्व मादृतः।
तदाचक्ष्वा सुरेन्द्राय स च युक्तं करोतु यत ॥76॥

॥ इति श्री मार्कण्डेय पुराणे सावर्निके मन्वन्तरे देवि महत्म्ये देव्या दूत संवादो नाम
पञ्चमो ध्यायः समाप्तम् ॥

आहुति

कलीं जयन्ती साङ्गायै सायुधायै सशक्तिकायै सपरिवारायै सवाहनायै धूम्राक्ष्यै विष्णुं ।यादि
चतुर्विंशद् देवताभ्यो ऽ हाहुतिं सऽ र्पयाणि नऽ : स्वाहा ॥

<http://devistotrams.blogspot.com/>